affection of the windy humour, flatulence. -Comp. -अटः 1 an antelope (वातमृग). -2 a horse of the sun. -अण्डः a disease of the testicles; वृषणौ दूषयेद्वायुः श्लेष्मणा यस्य संवृतः । तस्य मुष्कश्रलत्येको रोगो वाताण्डसंज्ञकः ॥ Mādhavakara. -अतिसारः dysentery caused by some derangement or vitiation of the bodily wind. -अदः the almond tree. -अध्वन् m. an air hole, window; वाता वरोमाबिवरस्य च ते महित्वम् Bhāg. 10. 14. 11. -अयम् a leaf. -अथनः a horse. (-नम्) 1 a window, an air-hole; कटाक्षेनीरीणां कुबलियतवातायनिमव Mal. 2. 11; Ku. 7. 59; R. 6. 24; 13. 21. -2 a porch, portico. -3 a pavilion. -अयु: an antelope. -आरि: 1 the castor-oil tree. -2 N. of several plants: - शतमूली, शेफालिका, यवानी, भागी, स्नुही, विडंग, शूरण, जतुका &c. –अश्वः a very fleet or swift horse. –अष्ठीला a hard globular swelling in the lower belly. -आल्यम a house with two halls (one looking south and the other east). -आत्मजः 1 N. of Hanumat; वातात्मजं वानर-यूयमुख्यं श्रीरामदूतं शरणं प्रपद्ये Rama-raksa 33. -2 N. of Bhīmasena. -आप्यम् 1 fermentation. -2 Soma. -3 water. -आमोदा musk. -आलि:, -ली f. a whirl-wind; एतेन बातालीपुञ्जितेन शुष्कपर्णपुटेन प्रच्छादयामि Mk. 8. -आहत a. 1 shaken by the wind. -2 affected by gout. -आहतिः f. a violent gust of wind. -आहार a. one who feeds only on air. -उपस्थ a. rheumatic, gouty. -ऋदिः f. 1 excess of wind. -2 a mace, a club, stick tipped with iron. -कण्टकः a particular pain in the ankle. -कमन n. breaking wind. -क्रण्डलिका scanty and painful flow of urine. - 3.744: the part of an elephant's forehead below the frontal sinuses. -केतु: 1 dust. -2 cloud. -कोले: 1 amorous discourse, the low whispering of lovers. -2 the marks of finger-nails on the person of a lover. -कापन a. exciting wind (in the body). -क्शामः disturbance of wind in the body. -गामिन m. a bird. -गुल्मः 1 a high wind, strong gale. -2 rheumatism. - Al N. of some plants (Mar. सालवण, आस्कंध). -चक्रम् the circular markings of a compass. -चटकः the तितिर bird. -जम a kind of colic. -जनरः fever arising from vitiated wind. -त्लम cottony seeds floating in the air. -थुड़ा (also नातखंडा, नातहुडा) 1 a high wind. -2 acute gout. -3 a kind of smallpox. -4 a lovely woman. -ध्वजः 1 a cloud. -2 dust. -पटः a sail. -पण्डः a kind of impotent man. -पातः a gust of wind. -पित्तम् a form of gout. -37: 1a cheat. -2 N. of Bhīma or Hanumat. -पोयः, -पोयकः the tree called पलाश. -प्रकोपः excess of wind. -प्रमी m., f. a swift antelope. -प्रमेहः a kind of urinary disease. -प्रवाहिका a kind of अतिसार disease. -फुझान्त्रम् flatulence in the bowels (caused by indigestion). -मण्डली a whirl-wind; रजसा सहसावर्त बितेने बातमण्डली Siva B. 11. 42. -मार्गः the sky. -मृगः a swift antelope. -रक्तम्, -शोणितम् acute gout; कृत्रनं र्क्त विदह्त्याश्च तच्च, दुष्टं स्नस्तं पादयोश्चीयते तु । तत्संपृक्तं वायुना दूषितेन तत्प्राबल्यादुच्यते वातरक्तम् ॥. -रङ्गः the fig-tree. -रथः a cloud. -रूपः 1 a storm, violent wind, tempest. -2 the rainbow.

-3 a bribe. -रेचकः 1 a gust of wind. -2 a braggart. -रोगः, -व्याधिः 1 gout or rheumatism. -2 (बातव्याधिः) N. of an ancient authority on अर्थशास्त्र referred to by Kautilya. -बस्तिः f. suppression of urine. -वृद्धिः f. swelled testicle. -वैरिन् m. the castor-oil tree. -रोषिम् the lower belly. -रालम् colic with flatulence. -संचारः hiccough. -सह a. gouty. -सार्थिः fire. -स्कन्धः the quarter from which the wind blows.

वातंधम a. Wind-blowing.

वातकः 1 A paramour (जार). -2 N. of a plant. -Comp. -पिण्डकः an impotent.

वातिकन् $a \cdot (- \hat{\mathbf{f}} f \cdot)$ Gouty; जिन त्वदाज्ञामवमन्यते यः स वातकी नाथ पिशाचकी वा $\mathbf{Mahavirswamistotra}$; धुविञ्शरो जरावातकी $\mathbf{N.}$ 18. 12.

वातमजः A swift antelope.

वातयति Den. P. 1 To blow gently, fan. -2 To serve. -3 To make happy. -4 To go.

वातर a. 1 Stormy, windy. -2 Swift.

चातरायण: 1 An arrow. -2 An arrow's flight, bow-shot. -3 A peak, summit. -4 A saw. -6 A mad or intoxicated man. -6 An idler. -7 The Sarala or pine tree.

चातल a. (-ली f.) [बातं रोगभेदं लाति ला-क] 1 Stormy, windy. -2 Flatulent. -लः 1 Wind. -2 The chickpea (चणक). -Comp.-मण्डली A whirl-wind. -योनिः (बातला-योनिः) a morbid state of the uterus.

वातापिः N. of a demon said to have been eaten up and digested by Agastya. -Comp. -द्विष् m., -सूदनः, -हन् m. epithets of Agastya.

वातायमान a. Running like wind; वातायमानैस्तैरश्वेनीतो वृष्णिशराहितैः Mb. 7. 117. 34.

वातासह a. Rheumatic, gouty.

वाति: [वा-किच्] 1 The sun. -2 Wind, air. -3 The moon. -Comp. -गः, गमः 1 a mineralogist. -2 the egg-plant; (वार्तिगणः in the same sense).

चातिक a. (-की f.) [बातादागतः ठक्] 1 Stormy, windy. -2 Gouty, rheumatic. -3 Mad. -कः 1 Fever caused by a vitiated state of the wind. -2 A person affected by flatulence. -3 A flatterer; एवं तत्राज्ञुवन् केचिद्रातिकास्तं जनश्वरम् Mb. 3. 257. 4. -4 A class of deities (देवयोनिविशेष); वातिकाश्वारणा ये तु दृष्ट्वा ते हर्षमागताः Mb. 9. 55. 14 (com. वातिकाः वातेन सह गच्छन्ति आकाशचारिणः). -5 A juggler. -6 A dealer in antidotes. -7 The Chātaka bird.

वातीय a. Windy. -यम् Rice-gruel.

वातुल a. 1 Affected by wind-disease, gouty. -2 Mad, crazy-headed; मौनान्म्र्सं प्रवचनपद्वीतुलो जल्पको वा